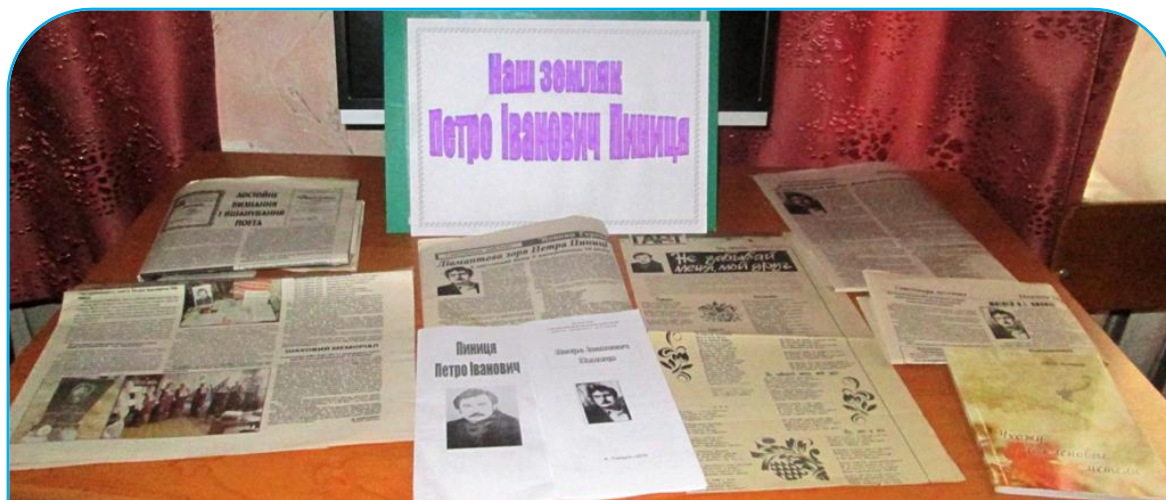

КЗ «Городнянська спеціалізована школа-інтернат
з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів»

Сценарій заходу «Світ ловив мене, але не спіймав»

(присвячений П.І.Пиниці, нашому земляку)

Підготувала і провела
провідний бібліотекар школи Н.А.Колешко

м. Городня

Сценарій заходу «Світ ловив мене, але не спіймав»

(захід, присвячений П.І.Пиниці, нашому земляку)

Бібліотекар. Вулиця, на якій розташована наша школа, називається імені Петра Пиниці (*розповідь супроводжується показом презентації*).

Але мабуть не всі знають хто він такий.

2017 року виповнилось 295 років від дня народження Григорія Савича Сковороди. Згідно з легендою, за кілька днів до смерті, під час обіду, що його ясновельможний товариш давав на честь філософа-мандрівника, Григорій Савич вийшов у парк і почав заступом копати собі могилу. А потім ходив і прощався з усіма. Через кілька днів поет-філософ помер. На могилі немає хреста, лише камінь. На ньому напис: «Світ ловив мене, але не спіймав».

Народився поет у бідній козацькій сім'ї. Уже по сьомому році був примітний обдаруванням до музики, наук, богочитання і твердістю духу. У Києво-Могилянській академії закінчив класи піітики, філософії, риторики та богослов'я, оволодів старо- й новогрецькою, латинською, німецькою та польською мовами. Завдяки надзвичайно гарному голосу й музичним здібностям співав у складі придворної капели в Санкт-Петербурзі. У мадярське місто Токай відправляли його в комісії на чолі з генералом Вишневським як людину, котра добре знає як інші мови, так і церковні звичаї, а ще — має талант до музики. Повернувшись додому, викладав у Переяславській семінарії, Харківському гуманітарному колегіумі. Але згодом був звільнений за відмову від високого церковного сану. Багато разів запрошували Григорія Сковороду й на високі посади, пропонували величну священницьку кар'єру. Відмовлявся. Став у повному сенсі бідним і жив винятково за рахунок оточуючих. Сановники та можновладці, поміщики й купці виборювали один у іншого велику честь прихистити в себе філософа-мандрівника. Але... «сумління чисте, як кришталь» — така теза стала головною в його морально-етичному світогляді теорії «спорідненої праці». Більше чверті століття ходив пішки Григорій Савич містами й селами Лівобережної України, розповідаючи про свої ідеї. Не вживав м'яса та риби. Спав не більше чотирьох годин на добу. Відвідував хворих, підтримував згорьованих, ділив останнє з убогими. Але в його торбі незмінно залишалися розкішно видана Біблія та флейта з мундштуком зі слонової кістки.

Життєва філософія Сковороди дуже близька філософії іншого українського поета, нашого земляка й сучасника Петра Пиниці. Той теж мав життя, сповнене сплетених між собою доріг. Чим же схожі ці дві українські поетичні душі? Тим, що світ ловив їх, але не спіймав. А вони сміливо занурювались у нього, мандрували, некорисливі й чисті. Справжні поети – це люди, які чують голоси ангелів, тому так погано дослухаються вони до свого сьогоденного життя, ставлячись до нього майже зневажливо, бо слухають музику горніх сфер. Відлуння тієї музики приносять потім від сфер дальніх до людей.

Поет Петро Іванович Пиниця народився на Чернігівщині в районному центрі Городні 5 листопада 1939 року, а змужнів під чужими зірками, за його власним зізнанням. Тому й писав російською. Але любляче серце було й

залишилося саме в Городні. Його поезії – ліричні і трагедійні, високі і суспільні, лишаються яскравою сторінкою поезії Чернігівщини.

Він мав — мало чи багато — дві офіційно видані збірки поезій. І безліч ненадрукованих віршів. Усе в житті поета було навпаки й наперекір. Але дивився він на цей світ не лякаючись, не заплющуючи очі. Його рідні пригадували такі випадки з дитинства малого поета. Одного разу під час пожежі, яка вирувала в селі, Петрик загубився. Була Велика Вітчизняна війна. Хлопчика знайшли поруч із палаючим млином. Чотирирічний, він сидів неподалік величезного полум'я, захоплено вдивляючись у стихію вогню широко розплющеними оченятами. Іншого разу хлопці спіймали галку, знущалися з неї, хотіли вбити. Петро кинувся захищати беззахисну пташку, аж заплакав. Пташку не відбив, бо малих негідників було більше. Але вони пообіцяли продати галку за десять карбованців. О, які то були величезні гроші для тих часів. І вдома Петрові було зовсім непереливки за поцуплені десять карбованців. Біла мати, він видерся високо на дах, а вона — за ним. Ледве зупинилися... Та галка залишилася жива.

Так і жив надалі, вдивляючись у вогонь широко розплющеними очима, намагаючись зупинити темні сили на своїй частині фронту, залишити сумління «чистим, як кришталь»...

Вісімнадцятирічним за путівкою комсомолу поїхав на будівництво каналу Сіверський Донець – Донбас. Служив на атомному підводному човні. Рятуючи його, працював поряд із реактором. Опромінювання спалило здоров'я і всю майбутню долю поета. Потім — Братська ГЕС. У Сибіру познайомився й потоваришував з Валентином Распутіним та Євгеном Євтушенком. Останній показав вірші городнянця Олександровському, головному редакторові журналу «Новый мир» та керівнику семінару поезії в Літературному інституті. Твардовський рекомендував Петра Пиницю до поетичної майстерні вузу.

Писав російською. Товаришував з Андрієм Мироновим, Василем Шукшиним, який знімав його у своїх фільмах («Печки-лавочки», «Странные люди») і мріяв знятися у фільмі «Степан Разин», але Шукшин помер.

Дипломною роботою в Літературному інституті стала збірка віршів «Передчуття». Твардовський пропонував Пиниці залишитися в Москві. І як склалася б подальша доля Петра Івановича? Можливо, ми б читали його вірші в підручниках, адже вони, щиро кажучи, гідні такої долі. А у великих часописах та збірках – напевне.

І знову сім років працював на Півночі: і бур зривався, і падав разом із гвинтокрилом, отримавши травму хребта. Врятував глибокий сніг. Але кликала рідна земля свого сина, не відпускала. Повернувся на Чернігівщину, де разом із Миколою Збарацьким написав чи не сто пісень, серед яких і про рідне місто Городню. Довелося Петру Івановичу працювати і в штаті нашої районки, яка тоді ще називалася «Сільські новини», де й була вперше опублікована його поема «Брезентоград».

Уже тоді мав чимало віршів. У них жила глибока соціальна правда, яка стосується й сьогоднішніх часів. Інші ж рукописи сина мати ще раніше з

переляку через якихось дивних хлопців-квартирантів, котрі весь час щось вишукували (звідки вони були — хто знає) втопила в туалеті... Так що, хоча «рукописи не горять», як казав Булгаков, але кудись зникають...

«Для нашої родини Петро Іванович був легендарною людиною, героєм, — писала в листі до редакції «Новин Городнянщини» племінниця Петра Пиниці по батькові Клавдія Єпіфанівна Ригульська, — пам'ятаю його розповіді — ще молодого, аристократичного вигляду, з сяючими блакитними очима. Це були часи навчання в Літінституті, товаришування з Шукшиним... Багато років поспіль, коли з родиною повернулася з Уралу в Україну, в першу чергу поїхала в Чернігів до Петра. Мріялось: оце буде зустріч! А побачила надломлену, хвору людину. Петро плакав, я плакала, Збарацький грав та співав... Жаль про загублене Петрове життя стискав горло, було невимовно сумно. Чому так? Де справедливість? Я зрозуміла, що Петру не довелося зустріти по-справжньому люблячу жінку, друга, товариша, яка б допомогла йому вистояти, втриматися. Хоча з ним було, мабуть, дуже важко, як зазвичай з кожною талановитою людиною... Будь-якому чоловікові в житті завжди необхідні підтримка та любов двох найближчих і найщиріших друзів — матері та дружини. А у Петра якось із цією підтримкою не склалося....

Я дуже вдячна районній газеті, особливо її редактору, всій інтелігенції Городні й Чернігова за те, що так тепло та обережно ставилися до творчості й особистості Петра. Дуже дякую, що ви так гарно провели його в останню путь...

Раніше я думала, що тільки наша родина любить, розуміє і співчуває Петру. Тільки ми розуміємо, яка це була талановита, щира, беззахисна людина, чому так жила... Доля вирішила так, що ми далеко від нього. Але, виявляється, він мав справжніх друзів, котрі знали все й щиро співчували, допомагали. А він так потребував любові...»

Тихому, але чистому голосові городнянського поета Петра Пиниці чи буде колись пам'ятник, окрім віршів та щемної згадки про його образ? А висловом, у якому весь поет і його доля, є той, що залишив по собі Петро Пиниця: «Я ветер вольный. Ненавижу насилие и не хочу служить власти. Поэт, который служит власти, — лакей. А я в лакеи не гожусь!» Як Скворода сказав.

Крім посмертного Диплома лауреата міжнародної літературної премії імені Миколи Гоголя «Тріумф» є в Петра Пиниці ще одне посмертне визнання — Диплом лауреата Міжнародної літературної премії «Сад божественних пісень» імені Григорія Сквороди. Так зустрілися два поети.

Будинок, у якому жив Петро Пиниця, стоїть і досі на вулиці Пушкіна. В одному з останніх інтерв'ю чернігівському телебаченню поет пожартував, що колись то буде вулиця імені Пиниці. Та й насправді Пиниця до Городні ближчий, ніж російський геній...

Помер Петро Іванович навесні в Чернігові, де на той час уже мешкав, —

1 травня 1999 року. Друзі поховали поета в Городні. Самотня чорна кам'яна стела на його могилі. Напис: «И поставят памятник мне в родном селе. Буду я и каменный, эх, навеселе». Світ ловив його, але не спіймав.

3 березня 2016 року відбулося урочисте відкриття пам'ятника-погруддя поета Петра Пиниці.

Посмертно Петро Пиниця став лауреатом трьох міжнародних літературних премій:

- Міжнародна літературна премія «Сад божественних пісень» імені Григорія Сковороди (2009)

- Міжнародна літературна премія імені Миколи Гоголя «Тріумф» (2009)

- Міжнародна літературно-мистецькою премія імені Пантелеймона Куліша (2016)

Шанувальники поета у 2012 році в Чернігові видали збірку поезій «Ухожу в кленовые метели». У ній – і вірші, присвячені Городні. У 2016 році за книжку віршів «Ухожу в кленовые метели», а також подвижницьку літературну діяльність письменник Петро Пиниця нагороджений Літературно-мистецькою премією імені Пантелеймона Куліша

Петро Пиниця повертається до нас. Повертається у спогадах тих, хто його знав, у збірках, виданих нарешті вірними товаришами.

Говорить тихим голосом віршів, звертається до земляків...

Схилилися верби на тихий Чибриж.

Тумани пливуть за водою.

А ти, моя доле, чому ти мовчиш?

Коли вже ти будеш зі мною?

Кленові листочки, як свічки святі,

Упали на тиху Городню.

І осінь настала в моєму житті,

Та й думає думу самотню.

Осипались квіти мої запашні,

Забулися очі далекі.

І тільки курличуть мені в вишині,

Махають крилами лелеки.

Лелеки, лелеки летять за моря,

А стрінете долю, то доля — моя.

Скажіть, що на неї чекаю...

До вашої уваги відео «Петро Пиниця – доля поета»(<https://www.youtube.com/watch?v=VovcHBkDpA0>)

Перегляд виставки.

Читання віршів Петра Пиниці учнями.